

Spis treści

Wstęp 7

Tadeusz Borys, Adam Płachciak

Profesor Jan Kurowicki – filozof, eseista i poeta 11

Droga naukowa Profesora i najważniejsze dzieła 15

Krzysztof Pilawski

Każdego można kupić – Rozmowa z Profesorem Janem Kurowickim 19

Marek Zagajewski

Ideologia polska jako religia 27

Cezary Sikorski

Miejsce systemu potrzeb Hegla w rozważaniach o sposobie konsumpcji 37

Marcin Sieńko

Uwodzicielski wdzięk medialnego opatulenia 53

Roman Sapeńko

Estetyka w kontekście transformacji ludzkiej zmysłowości 63

Ryszard Różanowski

Wrocławskie lata Oskara Schlemmera 73

Adam Płachciak

Problematyka klimatyczna w polityce brytyjskiej New Labour Party 85

Artur Pastuszek

Fantasmagoria polityki 97

Andrzej Papuziński

Społeczeństwo jednowymiarowe – etyczna krytyka rynku a wskaźniki zrównoważonego rozwoju 105

Stefan Owczarz

Anty-utopia Karola Marksa. Na marginesie książki J. Kurowickiego *Figury i maski w praktykach ideologicznych* 129

Michał Markiewicz

Zerowość estetyczna albo kultura konsumpcji 139

Włodzimierz Luty

O „aktualności Marksa” – kilka uwag metodologicznych 147

Jerzy Kochan

Nie ma dwóch kultur, nie ma nawet jednej 163

Miroslaw Karwat

Kalkulator miłosierdzia. Konopnicka jako... socjolog moralności 173

Edward Karolczuk

Problemy ekonomiczne i filozof 187

Jerzy Jastrzębski

Kultura jako ideologia 199

Bogusław Jasiński

Filozofia po filozofii 207

Zbigniew Hull

Filozofia i literatura w poszukiwaniu prawdy o człowieku 217

Marek Graszewicz, Dominik Lewiński

Celebrytyzm. Szkoła i media 227

Jolanta Dąbkowska-Zydroń

Słowo szuka obrazu i *vice versa*. Rozważania wokół okna jako obiektu w sztuce 243

Urszula Benka

Poetyckie momenty prozaiczne 249

Julian Bartosz

Być pośród marności 253

Wstęp

Czas przemija, wypowiedziane słowo pozostaje.

Lew Tołstoj

Niniejszą księgę dedykujemy Profesorowi Janowi Kurowickiemu z okazji jubileuszu Jego 70. urodzin. Do udziału w tej szczególnej publikacji zaproszeni zostali przyjaciele, współpracownicy i uczniowie, z którymi Jubilat tworzył, dyskutował i rozwijał współczesne zagadnienia szeroko rozumianej filozofii społecznej, kultury i literatury, Profesor bowiem na swojej drodze naukowej i życiowej zawsze występuje jednocześnie jako filozof, krytyk literacki i poeta. Jest autorem nie tylko 30 książek i prawie 600 artykułów, opracowań, esejów z zakresu filozofii kultury i literatury, estetyki i teorii poznania, lecz także 13 tomików poetyckich i dwóch sztuk teatralnych. Już to wszystko pokazuje, że trudno wskazać jedną domenę Jego zainteresowań i badań. W swej praktyce teoretycznej Profesor traktował bowiem filozofię zawsze jako całość, która wyrasta z całokształtu twórczości humanistycznej.

Cechą całej niemal twórczości Profesora jest swoista prowokacyjność wobec istniejącej rzeczywistości, formułowanie myśli często wbrew utartym i *dobrze egzystującym* poglądom i praktykom. Również układ treści tej książki jest tego dowodem – artykuły w niej zamieszczone, wbrew powszechnej praktyce, ułożone są *antyalfabetycznie*. Pogłębiony wgląd w twórczość Profesora potwierdza mądre spostrzeżenie Siegfrieda Unselda: *Prowokacyjny jest każdy, kto pokazuje rzeczywistość taką, jaką ona jest.*

Pokażny zbiór artykułów poprzedzony jest trzema ważnymi tekstami charakteryzującymi sylwetkę prof. Kurowickiego. W dwóch pierwszych przedstawiono drogę naukową Profesora i Jego najważniejsze dzieła, a w trzecim – rozmowę pod znamienym tytułem: *Każdego można kupić*, przeprowadzoną z Jubilatem w tygodniku „Przeгляд” przez redaktora Krzysztofa Piławskiego.

Znakomitą większość prezentowanych w tej książce artykułów łączy to, co jest tak charakterystyczną, kolejną cechą twórczości Profesora – traktowanie kultury jako problemu filozofii¹. Niemal wszystkie prace publikowane w tym

¹ Jest to też wiodący temat specjalnego seminarium, które w dniach 12-13 października 2013 r. odbędzie się w Karpaczu.

opracowaniu nawiązują do najważniejszych dzieł prof. Kurowickiego. Bezpośrednio czynią to eseje Juliana Bartosza: *Być pośród marności* (wspomnienia z lat współpracy z Profesorem), Urszuli Benki: *Poetyckie momenty prozaiczne* (esej dedykowany prof. Kurowickiemu stanowi refleksję nad Jego dziełem *Momenta prozaiczne*), Jolanty Dąbkowskiej-Zydrón: *Słowo szuka obrazu i vice versa*. Rozważania wokół okna jako obiektu w sztuce (to próba przywołania osobliwego dialogu obrazu oraz poezji, powstała w rezultacie tej rozmowy, a może bardziej dialogów równoległych, przedmiot-książka Jana Kurowickiego i Antoniego Zydrónia *Pozagrobowe życie sensu* eksponuje w sposób szczególny okna), Zbigniewa Hulla: *Filozofia i literatura w poszukiwaniu prawdy o człowieku* (w eseju przyjmuje się założenie, że zarówno filozofia, jak i literatura dążą do odkrycia i ukazania prawdy o człowieku we wszystkich wymiarach jego egzystencji, a rozważania i prawdy filozofii wyrażane są w tekstach o niewątpliwych walorach literackich; autor uważa, że z takim fenomenem mamy do czynienia w filozoficznej i poetyckiej twórczości prof. Kurowickiego), Edwarda Karolczuka: *Problemy ekonomiczne i filozof* (interesujące nawiązanie do stworzonej przez prof. Kurowickiego koncepcji *idealnego podwładnego*), Jerzego Kochana: *Nie ma dwóch kultur, nie ma nawet jednej* (autor uważa, że filozoficzna interwencja we współczesne kulturalne bicie piany dzisiaj wydaje się nawet bardziej ryzykowna niż kiedykolwiek wcześniej; bezpośrednio nawiązuje tu do książki prof. Kurowickiego *Figury i maski w praktykach ideologicznych*), Michała Markiewicza: *Zerowość estetyczna albo kultura konsumpcji* (bezpośrednie nawiązanie do książki prof. Kurowickiego *Zerowość estetyczna*), Stefana Owczarza: *Anty-utopia Karola Marksa. Na marginesie książki J. Kurowickiego „Figury i maski w praktykach ideologicznych”*, Artura Pastuszka: *Fantasmagoria polityki* (bezpośrednie nawiązanie do dwóch prac prof. Kurowickiego: *Dlaczego ozdoba zdobi* i *Zerowość estetyczna*), Romana Sapeńki: *Estetyka w kontekście transformacji ludzkiej zmysłowości* (nawiązanie do wielu prac prof. Kurowickiego z zakresu estetyki), Marcina Sieńki: *Kuszący urok medialnego opatulenia* (według autora totalność medialnego wpływu trafnie opisuje metafora opatulenia medialnego, nawiązująca wprost do zaproponowanej przez prof. Kurowickiego – w książce *Kultura jako źródło piękna. Wprowadzenie* – kategorii opatulenia estetycznego) i Marka Zagajewskiego: *Ideologia polska jako religia* (bezpośrednie nawiązanie do książki prof. Kurowickiego *Figury i maski w praktykach ideologicznych*).

Do wielu idei Profesora pośrednio nawiązują także pozostałe opublikowane w tej księdze artykuły: Marka Graszewicza i Dominika Lewińskiego: *Cele-*

brytyzm. Szkoła i media, Bogusława Jasińskiego: *Filozofia po filozofii*, Jerzego Jastrzębskiego: „Kultura” jako ideologia, Mirosława Karwata: *Kalkulator miosierdzia. Konopnicka jako... socjolog moralności*, Włodzimierza Lutego: *O „aktualności Marksa” – kilka uwag metodologicznych*, Andrzeja Papuzińskiego: *Spółczesność jednowymiarowa – etyczna krytyka rynku a wskaźniki zrównoważonego rozwoju*, Adama Płachciaka: *Problematyka klimatyczna w polityce brytyjskiej New Labour Party*, Ryszarda Różanowskiego: *Wrocławskie lata Oskara Schlemmerra*, a także Cezarego Sikorskiego: *Miejsce systemu potrzeb Hegla w rozważaniach o sposobie konsumpcji*.

Życzymy Panu Profesorowi długiej kontynuacji swojej pięknej drogi życiowej. *AD MULTOS ANNOS*.

Przyjaciele, współpracownicy, uczniowie